

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

§. 17. Medium decimum ad obtinendam conscientiaë puritatem &
teneritudinem est mortificatio Gustûs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

videntur illa media mortificandi tactus sensum, quæ in quolibet statu Religionis per Regulam & constitutiones præscribuntur, utpotè fini & perfectioni illius Status magis proportionata & congrua. Cujusmodi sunt imprimis molestiæ, labores & afflictiones exercitiis & functionibus sivè operibus ordinariis conjunctæ. Quas proindè corporis & carnis mortificationes ambabus ulnis amplecti, & cum vehemènti Spiritus alacritate debemus obire, præ aliis extra-ordinariis & aliundè mutuatis, ac contra vel præter morem nostri Ordinis & Status assumptis. Neq; enim probandi sunt illi, qui nescio quam perfectionem ponunt in cruciatibus corporis in suâ vocatione insolitis & peregrinis: econtrà verò ob difficultates, labores & molestias in Exercitiis sui status occurrentes murmurant, indignantur; aut ab illis se, ubi possunt, subtrahere & eximere solent.

§. 17.

Medium decimum ad obtinendam conscientie puritatem & teneritudinem est mortificatio Gustus.

110. **N**ecessitatem hujus medii indicant SS. Patres gravissimis verbis. B. Vincentius tract. de vita spirit. ait: *Primò contra gulam insistas: nisi enim contra hanc victoriam habeas, in vanum laboras in acquisitione aliarum virtutum.* S. Nilus Orat. 2. de luxur. dicit: *Qui ventrem cibus explet, & se castè victurum profitetur,*

ei

ei similis est, qui dicit, in stipulâ se flamma impetum freno cohibiturum. Quemadmodum enim furor ignis in stipulâ sapiens coërceri nequit: ita luxuria vis in corpore cibus distento percurrens retineri nequit. Juxta S. Hieronymum lib. 2. Contra Jovinian. Esus carniû & potus vini, ventrisq; saturitas seminarium libidinis est. Quin & si aquâ multâ corpus infundatur, majores phantasias generat, & largiora receptacula demonibus præbet; ut inquit Evagrius B. Macarii discipulus in vitis Patrum. lib. 1. c. 31. Undè monebat Fratres, ut, si qui studium gererent vel humiliandi corporis, vel phantasias ab eo demonum pellendi; nè in bibendâ aquâ largiore mensurâ uterentur. S. Basilius constit. Monast. c. 5. ait: venter in officio contineatur; siquidem ventris moderatio, animi perturbationum compressio est. Et lib. de verâ virginit. Ventre distento epulis, necesse est ea, quæ sub ipso sunt membra, ex humoris redundantia in profundo ferventis ad propria & naturalia officia moveri: quippè superior venter suppetit illis incentiva libidinis. Ante omnia igitur adversus gustum amator Castitatis totâ intentione pugnabit, fontesq; voluptatum ventris, & impudicitie fomitem inde manantium à principio Castitatis studio & ardore siccabit. Item serm. de Abdicat. Cave, nè adversarius similitq; primum Parentem peccato circumveniat, circumventumq; quamprimum de paradiso deliciarum expellat. Etenim presentissimum hoc esse venenum ille intelligit. Ut enim fons aqua, si in plures rivulos sit dissectus, vici-

na rivulis loca omnia herbarum viriditate con-
 vestit, & quasi pubescere facit: sic vitium gula,
 si per cordis tui venas se effuderit, & distraxerit,
 indeq; permeans sensus tuos omnes irrigarit, ubi
 libidinum multarum in te sylvam conserverit, ani-
 mum tuum ferarum habitaculum efficiet. Etenim
 multos ego animadverti sæpè, qui cum alterius
 cuiusvis generis vitiis laborarent, ad sanitatem
 tamen redierint postea. Qui autem hoc morbo te-
 nerentur, ut aut in occulto esitare eos delectaret,
 aut ventris ingluvie duci se sinerent, neminem
 ex omnibus vidi unquam, qui convaluerit. Si
 gulam in officio continueris, paradysum habita-
 bis: sin minus, hoc tibi persuade, pabulum te
 mortis futurum. Denique in Regul. Jus, inter-
 rogat. 19. Immodicè ventrem distendere, & im-
 moderatis epulis se onerare, præterquàm quod de-
 testabilis atq; execratione digna res est, cum Do-
 minus dixerit: vae qui saturi estis! corpus etiam
 ipsum ineptum prorsus reddit ad labores, & pro-
 clive in somnos, & morbis magis expositum facit
 ac pervium.

III. Medium primum frænandi ac mode-
 randi gustum est, ut quis studeat ante omnia
 cognoscere & explorare per frequentem ad se
 reflexionem, quæ cibi ac potus *quantitas* ipsi
 sit necessaria tum ad vitam suam sustentandam,
 & valetudinem conservandam; tum ad officia,
 functiones & labores in vocatione ritè obeun-
 dos. Neque enim in victu sumendo quærenda
 est voluptas; sed sola & unica necessitas; uti do-
 cet S. Augustinus *lib. de moribus Eccles. c. 21.*
 dicens

dicens: *Habet vir temperatus in rebus hujus vitæ Regulam, utroq; testamento firmatam; ut eorum nihil diligat, nihil per se appetendum putet; sed ad vitæ hujus atq; officiorum necessitatem, quantum satis est, usurpet, utentis modestiâ, non amanti affectu.* Et lib. de conflict. vitior. c. 21. *Nequaquam in dapibus voluptas appetenda; sed necessitati succurrendum est.* Unde in Regula ait: *carnem vestram domate jejuniis & abstinentiâ escæ & potûs, quantum valetudo permittit.* S. Basilius in Regulâ. *sup. interrogat. 18. ait: Illud necessario statuendum est; ad hoc, ut maceretur corpus, & in officio contineatur, iis, qui in pietatis curriculo decertant, continentiam apprimè necessariam esse; ut videlicet de iis, quæ viliora sunt, & ad necessitatem solam parata, eatenus sumamus, quoad necessitatè factum sit satis; atq; in his ipsis saturitatis etiã malum declinemus; & ab his, quæ voluptuaria sunt, penitus nos abstineamus.* Et *interrogat. 19. Neq; verò suavitate metiendus est finis cibi sumendi; sed necessario tantum usu ad vitæ conservationem expeti debet, rejectâ voluptatis libidine; quando voluptatibus servire nihil est aliud, quàm ventrem Deum suum efficere.* Neq; enim coheret hoc, ut cum tuendi corporis causâ escas assumamus, per eas ipsas ei impedimento simus, quamini præcepta Dei exequi possimus.

Dixi, explorandum esse, quæ ciborum vel potûs quantitas sit necessaria: nam indiscreta & nimia gustûs mortificatio per subtractionem necessariî victûs, non solum reprobatur ut no-

xia valetudini corporis ; sed etiam ut inimica profectui spirituali. *Tantum tibi jejuniorum impone modum, quantum ferre potes ;* inquit S. Hieronymus *Epist. ad Nepotian.* Et ad *Demetriad.* *Neg. verò immoderata tibi imperamus jejunia, & enormem ciborum abstinendam, quibus statim corpora delicata frangantur, & antè agrotare incipiant, quàm sancta conversationis jacere fundamenta.* Item *Epist. ad Rustic. Monachum.* *Jejunia moderata sunt ; nè nimia debilitent stomachum, & majorem refectionem possentia erumpant in cruditatem, quæ parens libidinum est. Modicus & temperatus cibus & carni & animæ utilis est.* Et *Epist. ad Latam de institut. filia :* sic comedat, ut semper esuriant. *Displicent mihi longa & immoderata jejunia : experientia didici, asellum in viâ, cum lassus fuerit, diverticula quarere.* Denique *Epist. ad Turiam de viduitate servandâ :* parcus cibus & venter semper esuriens triduanis jejuniis præfertur ; & multò melius est, quotidie parùm, quàm raro satius sumere. *Pluvia illa optima est, quæ sensim descendit in terram : subitus & nimius imber in præceptis arva subvertit.* De B. Marciano Monacho scribit Theodoretus *lib. 4. histor. c. 26.* *Statuerat comedere quotidie ; nunquam autem satiari ; sed semper esurire ; corpori autem ea exhibere, quæ ad vivendum sufficiunt.* Dicebat enim, quod qui post multorum dierum inedia capit cibum, in diebus quidem inedia Officia Dominica exequitur imbecillius ; quo autem die rursus capit cibum, (ut consentaneum est) exhibens,

ven-

ventrem onerat; is autem gravatus tardiores
 reddit animam ad vigilandum. Dicebat, esse me-
 lius, vesci quidem quotidie; nunquam autem ex-
 petere satietatem: verum enim jejunium est per-
 petua indigentia. Idem tradit S. Basiliius serm. 1.
 de Instit. Monachor. dicens: continentie hic mo-
 dus optimus, hæc inquam Regula erit, si corpus
 neq; diffuat delitiis, neq; maceratione nimia at-
 teratur; illudq; in utramq; partem teneatur, ut
 nè quid nimis: nè videlicet animus, si carni-
 um obesitate gravetur, variis perturbationibus red-
 datur obnoxius: neq; si item contra plane mor-
 bosus fuerit effectus, Dei mandata exequi non
 possit. Quandoquidem par utrimq; animo de-
 trimentum solitum est usu venire; & cum cor-
 pus ex bonâ habitudine luxurians, quodammodo
 animi imperium detrectat, & ad pravas cupidi-
 tates præcepit, se cum impetu fert in indecoros mo-
 tus; & cum idem languidum ac dissolutum, & do-
 loribus oppressum, movere loco non potest: Neq;
 enim in ejusmodi corporis constitutione liberè se
 animus ad rerum altiorum contemplationem po-
 test erigere; sed necessariò ipso oppressus doloris
 sensu impeditus tenetur, sitq; divexior, & velut
 in humum acclinis per corporis afflictionem. Et in
 Regulâ sus. interrogat. 16. Castigatio corporis,
 & in servitutem redactio nullâ re tantoperè effi-
 citur, quam continentia. Siquidem fervor ille,
 qui vigere in Juvenibus solet, itemq; difficilis ille,
 ad coercendum ad libidines impetus continentia
 veluti quodam freno cohibetur. Continentiam
 autem appellamus, non si quis à cibo penitus ab-
 stineat;

stineat; quando hoc violenta quadam vita dissolutio est; sed eam, quam tollenda contumacia corporis causâ, pietatis ergò de industriâ sequimur, rerum voluptatem titillantium abstinentiam. Item consilii. Monast. c. 5. Si hoc posset imbecrari, ut cum in perpetuâ mediâ corpus teneremus, ipsius nihilominus integrâ operâ ad munera sua obeunda uti possemus utiq; hoc esset optimum: verum quoniam rarissima ea inveniuntur corpora, quæ in istiusmodi victus ratione non concidunt; Et adhibitâ moderatione jejunandum est; Et corpori necessarium maximè subsidium tribuendum.

Necessitas igitur in omnibus, quæ ad corporis curam spectant, semper est attendenda à quolibet Christiano, maximè verò ab homine Religioso; ita ut parcus rerum temporalium usus eum distinguat, ab aliis: Sicut ait S. Basilus in Regul. fus. interrogat. 17. Continentia, in quo est, eum vel primo aspectu tantum notum facit: ut enim optimus corporis habitus & coloris bonitas pugilem à cæteris distinguit: sic Christianum à cæteris macilentia corporis pallorq; deflorescens, qui continentia veluti adjunctus est comes, indicio est, eum Christi mandatorum verè pugilem esse. Quantum enim vel in solo continentis alicujus aspectu lucri est, videre illum videlicet parcè tenuiterq; res etiam necessarias attingentem, agrèq; natura ministerium perinde ac tributum molestia & angoris plenum pendentem, temporisq; quod in hoc consumitur, mo-

ram

ram animo iniquo ferentem, celerrimeq; à mensâ ad obeunda munera sua resilientem.

112. Sed difficultas non minima est, discernere & determinare, quæ præcisè cibi potusque *quantitas* sit necessaria & sufficiens ad vitæ conservationem, rectamque munerum administrationem: & quæ econtra excedat. Nam teste S. Gregorio lib. 1. c. 1. in 1. Reg. c. 21. *Gule vitium tantò est fraudulentius, quantò est occultius: quia & quasi necessarium suggerit cibum corpori; sed dum abundanter carnem reficit, luxuriæ gladium in mentem mergit.* Undè juxta monitum S. Basilii *constit. Monast. c. 5. Illud diligenter animadverti debet, nè per causam necessitatis corporis eò impingamus, ut voluptatibus seruiamus: neq; enim in assumendis cibis dux habenda voluptas est, sed ratio, quæ necessitati ipsa modum prudenter definiat.* Quæ autem sit illa *quantitas, quam necessitas vitæ conservandæ, & recta gerendorum officiorum ratio exigat, determinari generaliter nequit; Sicut idem S. Doctor testatur in Regul. fus. interrogat. 19. dicens: In cibis quemadmodum alii aliis necessarij sunt, pro atate videlicet cujusq; ac studiis, iiq; ad corporis habitudinem distincti: ita quoq; diversa sunt usus illorum; modus, ratioq; quò fit, ut nequaquam omnes uni & eidem regule subijci possint.* Et *constitut. Monast. c. 5. Continens ventris moderatio ea præstantissima judicanda est, quam vires corporis cujusq; definiunt.* Si quidem *inventi nonnulli sunt, qui in rebus gravissimi laboris perferendis nihil omninò grave*
per-

pertulisse sibi visi sunt; idque propter vegetam,
 ac præduram, quæ illorum corporibus inesset,
 harmonicam temperaturam ac robur eximium,
 Verùm quod hi tolerare facile potuerunt, aliis
 causa fuit, cur periclitarentur; quandoquidē mea
 nonnunquam in diversis corporibus dissimilitudo
 reperitur, quæ inter as, ferrumvè, ac arentia
 sive sarmentitia ligna. Quamobrem ista am-
 plectenda à nobis continentia est, ut eam cum vi-
 ribus corporis commetiamur: nè, cum propte-
 reà, quod in continentia cultu servatus modus
 non sit, corpus enervaverimus, inertes deinceps
 & ad res gerendas inutiles existamus.

Nihilominus S. Vincentius tract. de vitâ spi-
 rit. Conatur statuere Regulam aliquam ma-
 gis particularem, videlicet istam: *Poteris ex-
 periri, quantum natura requirit, vel quid sit illi
 superfluum: Si post refectionem inveneris te gra-
 vatum, ut orare, scribere, vel legere nequeas;
 communiter hoc accidit propter excessum. Igi-
 tur sic comede, ut post comestionem sis paratus
 scribere, legere, vel orare. Non tamen necesse
 est, ut illâ horâ post mensam sis ita paratus, sicut
 in aliis horis.* Insinuat eandem quoque doctri-
 nam S. Hieronymus Epist. ad Letam de instit.
 filie, dicens; *sic comedat, ut semper esuriat; ut
 statim post cibum possit legere, orare, & psallere.*
 Item Epist. ad Eustochium. *Nobis sollicitius provi-
 dendum est, ut solemnem diem non tam ciborum
 abundantia, quam spiritus exultatione celebra-
 mus: quia valde absurdum est, nimia saturitate
 velle honorare martyrem, quem scis Deo placuisse*

jesu.

jeuniis. Ita semper comedendum est, ut cibum
 & oratio sequatur, & lectio. Eandem regulam
 confirmant Medici; prout apud diversos Autho-
 res est reperire.

113. Secundum medium frænandi gustum
 versatur circa *qualitatem* ciborum; ut videlicet
 non quæramus cibos pretiosos, raros, delica-
 tos, lautè & opiparè præparatos; sed contenti
 simus victu communi, paupere, simplici, vul-
 gari, & faciliè parabili, minimeque sumptuoso.
Sit tibi victus simplex ac necessarius; inquit S.
 Ephrem *de vitâ spirit.* Et alibi *de temperantiâ:*
In cibis temperantia servatur, cum nec delicatas
aut sumptuosas epulas requiris; nec præfinitum
vescendi tempus aut horam antevertis; nec
dapium pulchritudine aut varietate delectaris.
 S. Basilius *in Regul. fus. interrogat. 19.* ait: *Ea*
omnino nobis præferendæ epule sunt, quæ minori
possunt negotio comparari. Quod in quâq; re-
gione & haberi facile potest, & vile est, & quo pas-
sim populus utitur, eo nobis est utendum. Sanè
 si historias sacras veteris & novi Testamenti
 evolvamus, clarè perspiciemus, Deum, cujus
 sunt omnes *sera Sylvarum, jumenta in montibus*
 & boves, omniaq; volatilia cæli *Psal. 49.*
 nunquàm fidelibus servis suis & amicis appo-
 suisse mensam lautam, & epulis delicatis in-
 structam; sed pauperes, viles, ac vulgares il-
 lis cibos parasse. Nam Prophetam suum Eliam
 refecit pane & aquâ *3 Reg. 19.* Danieli Prophe-
 tæ in lacu leonum constituto misit pulmen-
 tum pro messoribus præparatum. Danielis
 14. Quin,

Quinque millia virorum Christus in deserto pavit hordeaceo pane. *Joann. 6. Hinc delitiis dediti intelligant, quid magni illi viri (Apostoli) & admirabiles comederint; quam vilis & modica eorum mensa fuerit;* inquit S. Chrysostomus homil: 14. in dictum locum. De abstinentiâ Christi ait Ecclesiasticæ Historiæ author Ludolphus. *part. 2 cap. 53. Nunquam legitur, Dominum comedisse carnes, nisi Agni Paschalis; quod tamen fecit in typo & figurâ.* De victu priscorum Monachorum ait Evagrius *lib. 1. Histor. c. 20. Mensa communis apponitur, non opiparis instructa delitiis, sed oleribus, & leguminibus.* De Monachis sui temporis scribit S. Hieronymus *Epist. 22. Vivitur pane, leguminibus, & oleribus, quæ sale solo condiuntur.* Et *Epist. 25. Olera & legumina vocat pastum Monachorum.* S. Basiliius *Epist. 208. De se & Monachis suis ait: Facet apud nos coquorum ars; cultri eorum non rubent sanguine. Cibi apud nos optimi folia arborum cum parvo pane.* Theodoretus *serm. de charitate,* dicit: *caro, vinumq; Monachis propter nimium calorem, quem excitant, non sunt in usu.* Deniq; Adamus noster Præmonstratensis, qui vixit & scripsit post obitum S. Patris Nostri Norberti Anno trigesimo sexto, de abstinentiâ tunc in Ordine nostro receptâ & usitatâ sic testatur *serm. 3. De Ordine Canonicor. Quidam Canonici carnibus in Refectorio & foris in itinere vescuntur. Nos verò carnibus vescendi in Refectorio consuetudinem non habemus; nisi ex aegritudine debilitati, post aegritudinem reficiendi fuerimus.*

Non

Non tamen per hæc probare aut persuadere intendo, quod Homo Religiosus in victu debeat quærere singularitatem, & alios ac viliores, pauperiores, & magis vulgares minusque pretiosos cibos eligere vel exigere, quam reliqui in conventu accipiant. Id enim damnat S. Basilius in *Constit. Monast.* c. 26. dicens: *Ciborum diversitatem nullo modo consecrari Monachus debet; neque prætextu continentia à solitis in communi usurpari escis discedere; siquidem hoc communis disciplina perversio, & scandalorum occasio est: Et va illi, qui in pietatis cultorum conventum hujusmodi causas perturbationis attulerit.* Solum igitur hoc ostendere volui, quod Religiosus non debeat murmurare aut agrè ferre, si apponantur ipsi vulgares, communes, pauperes, & viles cibi, qui forte palato ejus minus arrideant; sed quod debeat esse contentus victu illo, qui fratribus in communi dispensatur, juxta illud Christi: *Manducate, quæ apponuntur vobis.* Luc. 10. De quo Franciscus Salesius in *Philoth. Parth.* 3. c. 23. *Magnâ in veneratione & honore habenda mihi videntur illa Redemptoris Nostri Jesu Christi ad discipulos suos verba, dicentis: Manducate, quæ apponuntur vobis. Majoris siquidem virtutis est, indiscriminatim comedere, quidquid tibi offertur, & eo, quo id tibi apponitur ordine, sive id tuo sapiat palato, sive desipiat, quam semper, quod deterius est, seligere: licet enim hæc posterior agendi ratio videatur austerior; alia tamen plus continet resignationis.* Undè S. Bernardus

Q

sermo.

ferm. 30. in cantica gravissimè invehitur in illos Religiosos, qui contra cibos, qui in communi apponuntur, excipiunt & conqueruntur, dicentes; *Legumina ventosa sunt, caseus gravat stomachum, lac capiti nocet, potum aquæ non sustinet pectus, caules nutriunt melancholiam, chole-ram porri accendunt, pisces de stagno aut de aquâ lutosâ meâ penitus complexioni non congruunt.* Subdit enim: *Quale est hoc, ut in totis fluviiis, horreis, cellariisq; vix reperiri possit, quod comedas? putate, quæso, Monachum esse, non Medicum; nec de complexionibus judicandum, sed de professione.*

Vult tamen S. Basilius lib. de verâ Virginit. quod in iis cibis, qui non sunt necessarii, sed omitti possunt (cujusmodi sunt v. g. fructus arborum, qui circa finem mensæ communiter inferuntur, magis propter voluptatem, quam necessitatem) à studioso Castitatis discretio cauta sit observanda; nè assumat & comedat tales, qui puritati corporis & animi sint noxii. *Corporum status, inquit, & habitus, & ciborum qualitates solerter explorare convenit; ut valido quidem ac vegeto corpori, naturaliq; calore abundanti fræna immittamus; ac per inedia frigidioresq; cibos redundantiam illam caloris arceamus: nè vel lautioribus escis naturalem pinguedinem augentes, vel vini licentiore usû fervorem insitum magis magisq; succedentes, ignem igni adjiciamus. Neq; verò sola escarum quantitas ubiq; probè metianda; sed & qualitas imprimis sapienter discernenda est. Pronoxiis vitanda sunt, quæ carnis recessus*

cessus intimos pungunt; & pruritus titillationesq;
excitantia, corpora nostra perturbant, ac secre-
tâ vi suâ inquietant. Porro cibi noxii aut peri-
culosi Castitati sunt omnes flatulenti, juxta Me-
dicorum Scholam, qui scilicet flatus & ventos in
corpore pariunt; cujusmodi sunt uvæ, pyra,
poma, rapæ, &c.

114. Tertium medium mortificandi & fræ-
nandi gustum est, ut extra horam ordinariæ Re-
fectionis consuetam, & præscriptam nihil cibi
potusvè sumamus, neque dictam horam man-
ducando vel bibendo unquam præveniamus, ni-
si forsan necessitas aliter cogat. Quod priscos
Monachos valdè sollicitè observâsse tradit Joân-
nes Cassianus lib. 4. *Instit. c. 18.* dicens: *Summâ
cautione servatur, nè extra mensam quidquam
cibi penitus ori suo quisquam indulgere præsu-
mat; sic ut sacrilegium ducatur, si transiens per
hortum, pomum decerpit, vel levet.*

Solet autem ordinariæ refectionis hora ante-
verti & perverti dupliciter: Primò per publicam
comestionem aut potationem: quomodò videmus
aliquibus in locis irrepsisse & inolevisse consue-
tudinem, sumendi quotidie circa tempus vespere-
rarum modicum haustum, quem vocant Vesper-
tinum. De quâ consuetudine aut potius corrup-
telâ Nebridius in suo Antiquario. *Epist. 85.* ait:
*Quàm benè horam bibitionis de nostris Statutis
eliminavimus? sæpè queritur in phlebotomiâ,
undè sit tanta copia incocti sanguinis? in promptis
causa est: non permittitur tempus concoctioni.
Extra horam estur, & bibitur &c.* Eadem ex-
tra-

Q

tra-

trahorarias comestiones & bibitiones severè prohibent Statuta Canonici Ordinis Præmonstratensis *Distinct. 1. cap. 12. n. 40.* his verbis: *Jentacula, merenda, & omnis extrahoraria comestio atq; bibitio quàm strictissimè interdicitur; & tam Visitatores quàm Prælati, nè hæc irrepant, diligenter advigilent.*

Secundò pervertitur tempus ordinariæ refectiois, per occultas, clandestinas, & furtivas comestiones aut potationes; dum quis vel ex Refectorio, vel ex horto, cellariâ &c. aliquid clam surripit, ut illud in occulto postea comedit. De quo vitio S. Basilius ait: *serm. de Abdicat. Cave, nè clandestinæ estationis peccatum incurras: etenim si in re parvâ supplantare te ille (Diabolus) poterit; sine dubio totâ te luctâ prostratum, vinculis postea arctissimè constrictum tenebit. Etenim multos ego novi, multis variisq; sæpè passionibus curatos: unum autem furtivum comedonem gulonemq; ex omnibus sanatum esse, nunquam novi; sed aut è societate continentis vita abstracti in sæculo perierunt; aut inter continentes delitescere conantes, diabolo voluptuosè militârunt: Nam mendaces tales sunt, ad jurandum pejerandumq; prompti, rebelles, pertinaces, clamosi, voratores, nugaces, delicati, querulosi, exploratores, curiosi, lucifugi, omnis honestatis adversarii voluntarii; quiq; ut gula vitium occultent, in plurima mala devolvuntur. Refert. Boverius in Chronico Capucinor. ad Annum Christi, 1592. Quod Venerabilis Pater Bartholomæus Cæsenas, Ordinis Superior, multos tyrones*
fur

furtivæ comestionis vitio laborantes ex Ordine ejecerit. Cùm verò Patres aliqui pro uno adolescente quodam rogarent, ut propter talentorum suorum excellentiam retineretur; Christus cum S. Francisco de nocte Cæsenati apparens, iussit, ut hunc quoque gulosum adolescentem eijceret; eò quod vix possit fieri, ut, qui semel huic vitio addictus fuerit, denuò ab illo liberetur.

115. Quartum medium est, ut in cibos, dum inferuntur, non statim oculos conjiciamus; nec in eos jam appositos statim manibus involemus; neque etiam avidi simus, & nimis festini in comedendo: sed appetitum nostrum cohibentes à cibo apposito, prius cum Jobo suspiremus, antequàm comedamus; omnemque cibum in frustra minuta prius divisum, semper dentibus ita comminuamus, ut non nisi benè masticatus, & commansus in stomachum demittatur. Nisi enim cibus beneficio dentium sufficienter comminuetur; difficillimè postea concoquitur in stomacho: mala autem concoctio & imperfecta digestio parit cruditates: ex quibus deinde periculum creatur Castitati: Nam teste S. Hieronymo *Epist. ad Rustic. Monach. Cruditas parens libidinum est.* Ex parte corporis etiam innumera oriuntur morborum genera; juxta illud *Eccl. 37. Noli avidus esse in omnì epulatione; & non effundas te super omnem escam: in multis enim escis erit infirmitas.* Undè quod fenes edentuli tot morbis sint obnoxii; non ultimà causa est defectus sufficientis masticationis & commansio-

nis ciborum, dentibus, quibus ipsi communiter carent, perficiendæ.

116. Quintum medium mortificandi gulam est, ut extra tempus Refectionis ordinariæ nunquam immoremur cogitationibus de cibo aut potu: multò minùs sermonem instituamus de ciborum sapore, præparatione &c. Hæc enim omnia gentes & mancipia carnis inquirent, quorum Deus venter est. Virum autem Religiosum, qui paupertatem & continentiam professus est, summoperè dedecet, de cibo & potu miscere sermones; ostendere suum erga talem vel talem cibum affectum & appetitum; gloriari, & se jactare de ventris sui capacitate; jejunii Quadragesimalis tempore computare in colloquio dies vel hebdomadas, post quas rursùs carnibus licebit vesci &c. Talis enim satis indicat, plus se curare saginam corporis & ventris, quàm puritatem mentis; contra illud Apostoli Rom. 13. *Carnis curam nè feceritis.*

Peiores verò sunt, qui propter cibum aut potum murmurant, & conqueruntur; socii facti gulonum illorum, qui Man cœleste fastidientes murmurârunt contra Moysen num. 11. dicentes: *Anima nostra arida est; nihil aliud respiciunt oculi nostri, nisi Man. Quis dabit nobis ad vescendum carnes? recordamur piscium, quos comedebamus in Agypto gratis: in mentem nobis veniunt cucumeres, & pepones, porriq;, & cepæ, & allia.* Propter quod etiam timere debent hujusmodi murmuratores in Monasteriis, nè fiant socii illorum in pœnâ, quorum imitatores facti sunt

sunt in murmuris culpâ. Legitur autem in eodem capite, quod Deus quidem illis dederit carnes cothurnicum; sed *adhuc carnes erant in dentibus eorum*; & *eccè furor Domini concitatus in populum, percussit eum plagâ magnâ nimis; vocatusque est ille locus sepulchra concupiscentia.* Sanè frater ille in vitâ Joannis Houthonis Londoniensis Carthusiæ Prioris, qui murmuravit propter pisciculos in mensâ appositos, dicens, malle se bufones, quàm ejus generis pisciculos manducâsse, satis durè & graviter luere debuit hoc suum murmur: Nam vix verba protulerat; & *eccè Deus bufonum copiam ei immisit; ut totum cellæ pavementum replerent.* Quocunq̄ue miser ibat, bufones pedissequos habebat; ita ut in mensâ ei assiderent, in ipsum discum insilerent, in lecto ei conthorales essent. Duravitq̄ue hæc plaga in Fratris murmuratoris cellâ per integrum Mensem; in hortulo autem vicino per tres Menses. Meritò igitur Statuta Canonici Ordinis Præmonstratensis. *Dist. 3. c. 3. n. 16.* triduanum hujusmodi murmuratoribus decernunt jejunium in pane & aquâ: & *ut ab illo genere cibi vel potûs, ratione cujus murmuraverunt, quadraginta diebus abstineant.*

